

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت خبر

گاه‌شمار مهم‌ترین تحولات، اظهارات و موضع‌گیری‌ها درباره

روند اجرایی برجام (۳۵)

(مقطع بررسی: ۹۵/۰۳/۲۴ تا ۹۵/۰۳/۳۰)

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش‌های زیر قابل دسترس است:

– وب‌سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

– گروه تلگرام پژوهش خبری صداوسیما <https://telegram.me/pajooheshkhabar>

1.....	مقدمه:
2.....	الف - گاه‌شمار مهم‌ترین تحولات مرتبط با روند اجرایی برجام
4.....	ب - گاه‌شمار اظهارات شخصیت‌های داخلی درباره برجام
6.....	ج - گاه‌شمار اظهارات و ادعاهای مطرح شده از سوی مقامات گروه ۱+۵ و آژانس بین‌المللی اتمی (درباره برجام)
7.....	د - رصد روند اجرایی برجام از منظر الزامات نه‌گانه رهبر معظم انقلاب
8.....	ه - بررسی پیامدهای سیاسی، امنیتی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی اجرایی برجام

بسمه تعالی

مقدمه:

۲۳ مرداد ۸۱ نقطه عطف مهمی در تاریخ فعالیت‌های هسته‌ای ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی به‌شمار می‌آید. در پی بزرگنمایی و حتی دروغ‌گویی‌های منافقین با بهره بردن از ظرفیت‌های نظام رسانه‌ای استکبار منافقین توانستند هجمه سازمان یافته‌ای به این بهانه در سطح گسترده‌ای علیه ایران اسلامی تدارک ببینند، بر این اساس پرونده هسته‌ای ایران که پیش از انقلاب در سال ۱۳۲۹ کلید خورده بود و با تأسیس سازمان انرژی اتمی و امضای قرارداد ساخت نیروگاه بوشهر شکل جدی گرفته بود، وارد دوران جدیدی در حیات خود شد.

از آن تاریخ تاکنون پرونده هسته‌ای ایران شاهد فراز و نشیب‌های زیادی بود، به گونه‌ای که در دوره دبیری شورای عالی امنیت ملی آقای روحانی (۸۲/۷/۱۳ تا ۸۴/۵/۲۴) پرونده هسته‌ای ایران شاهد صدور بیانیه سعدآباد و امضاء توافقنامه بروکسل و پاریس و در نهایت تعلیق داوطلبانه فعالیت‌های هسته‌ای جمهوری اسلامی بود. اما عدم پایبندی غرب به تعهدات خود باعث شد ایران در اردیبهشت ۸۴ فعالیت‌های هسته‌ای خود را از سر بگیرد. در دوره دبیری آقای لاریجانی نیز پرونده هسته‌ای ایران شاهد چند نوبت مذاکره و در نهایت تنظیم جدول زمانی برای پاسخگویی به پرسش‌های آژانس (مدالیته) بود. این پرونده در دوره آقای دکتر جلیلی نیز سه دور مذاکره در ژنو، دو دور مذاکره در استانبول، یک دور مذاکره در بغداد، مسکو و در نهایت دو دور مذاکره در آلمانی و فریز در برابر فریز و پذیرش پیشنهاد ایران برای شکل‌گیری همکاری میان ۷ کشور را تجربه کرد.

با روی کار آمدن دولت یازدهم، مأموریت مذاکرات و حل و فصل پرونده هسته‌ای به وزارت امور خارجه انتقال یافت. حاصل این مأموریت، مذاکرات سخت و فشرده ۲۲ ماهه بود که در ۳ آذر ۹۲ توافق ژنو با عنوان «برنامه اقدام مشترک» و در ۱۳ فروردین ۹۴ بیانیه لوزان قرائت شد تا اینکه پس از نه دور مذاکرات سخت و فشرده و چندین تمدید در تاریخ ۲۳ تیر ۹۴ بیانیه جمع‌بندی مذاکرات مبنی بر دستیابی به توافق جامع (برجام) توسط مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا و طرف ایرانی قرائت شد. شورای امنیت سازمان ملل نیز تنها با گذشت شش روز از دستیابی به توافق جامع، قطعنامه ۲۲۳۱ را در تأیید دستیابی به برجام تصویب نمود. برجام در ادامه پس از ۶۰ روز بررسی و مجادلات طولانی به تصویب مجلسین آمریکا (سنا و نمایندگان) رسید. سپس برنامه جامع اقدام مشترک پس از بررسی‌های کارشناسی مفصل در مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۹۴/۷/۲۱ تصویب و فردای آن روز از سوی شورای نگهبان به تأیید رسید. رهبر معظم انقلاب نیز در تاریخ ۹۴/۰۷/۲۹ ضمن نامه‌ای به رئیس جمهوری که حاوی الزامات نه‌گانه در اجرای برجام بود، برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) را با عنایت به طی مراحل مختلف برای اجرا ابلاغ فرمودند. بولتن حاضر نگاهی تفکیکی - تحلیلی دارد به خبرها و مواضع موافقان و مخالفان برجام در ایران و اعضای گروه ۵+۱، پس از انتشار بیانیه و تصویب برجام در مجالس ایران و آمریکا، فراز و فرود خبرها و اقدامات اجرایی برجام. بر این اساس جریان و جهت روند برجام از سوی طرفین قابلیت ارزیابی یافته و در برنامه سازی‌ها و گزارش‌های خبری می‌تواند مورد بهره‌برداری قرار گیرد.

الف - گاه‌شمار مهم‌ترین تحولات مرتبط با روند اجرایی برجام

ردیف	تاریخ	رویداد، بهانه یا تحول مهم خبری	توضیحی مختصر دربارهٔ رویداد، بهانه یا تحول مهم خبری	کلید واژه‌ها ^(۱)	منبع رسانه‌ای
۱	سه‌شنبه ۱۳۹۵/۰۳/۲۵	بیانات رضانی رهبر معظم انقلاب در خصوص برجام	اگر طرف مقابل نقض کند که حالا همین‌طور این کسانی که نامزد ریاست جمهوری آمریکایند، مدام دارند تهدید می‌کنند که ما می‌آییم پاره می‌کنیم، نقض می‌کنیم، اینها اگر پاره کردند، ما آتش می‌زنیم، برجام موافقانی دارد و مخالفانی، هر دو در بیان نظرات خودشان مبالغه می‌کنند؛ برجام یک نقاط مثبتی دارد، یک نقاط منفی‌ای دارد، محسّناتش همان چیزهایی است که ما را وادار کرد و ترغیب کرد که به این مذاکرات رو بیاوریم؛ معایب همان چیزی است که همیشه از آن بیمناک بودیم و تکرار می‌کردیم و می‌گفتیم: آقا، اینها بدعهدند، بدذاتند، دبه‌دربیار هستند، زیر قولشان می‌زنند، عمل نمی‌کنند.	-----	پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای
۲	سه‌شنبه ۱۳۹۵/۰۳/۲۵	دیدار و گفتگوی برجانی ظریف و موگرینی	وزیر امور خارجه کشورمان و هماهنگ‌کننده سیاست خارجی اتحادیه اروپا در حاشیه نشست اسلو با هدف رفع موانع اجرای برجام دیدار و گفتگو کردند.	۴	خبرگزاری تسنیم
۳	سه‌شنبه ۱۳۹۵/۰۳/۲۵	رایزنی عراقچی و تخت روانچی با هلگا اشمیت	معاونان وزیر خارجه کشورمان با معاون مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا در شهر اسلو دیدار و گفتگو کردند. در این دیدار تصمیمات دور اخیر کمیسیون مشترک ایران و ۵+۱ مرور و نحوه تسریع در اجرای تفاهات به عمل آمده بررسی شد.	۴	خبرگزاری فارس

۱- کدهای کلید واژه:

- ۱- بازرسی‌ها ۲- تحریم‌ها ۳- برگشت‌پذیری تحریم‌ها (مکانیسم ماشه) ۴- فرایند اجرایی برجام ۵- ادامه فعالیت‌های مبهم هسته‌ای ایران ۶- رویکرد مثبت به توافق هسته‌ای ۷- رویکرد انتقادی به توافق هسته‌ای
- ۸- ادعای تداوم سیاست‌های توسعه‌طلبانه ایران در منطقه ۹- پیامدهای برجام ۱۰- الزامات نه‌گانه و فرآیند اجرایی ۱۱- الزام آورنبودن (نامعتبر بودن) برجام ۱۲- سیاست‌های خصمانه واشنگتن در برابر تهران
- ۱۳- لغو و توقف تحریم‌ها ۱۴- پایبندی ایران به تعهدات برجامی خود ۱۵- پایبندی غرب به تعهدات برجامی خود ۱۶- انتقاد از رفتار واشنگتن در برجام

ردیف	تاریخ	رویداد، بهانه یا تحول مهم خبری	توضیحی مختصر دربارهٔ رویداد، بهانه یا تحول مهم خبری	کلید واژه‌ها ^(۱)	منبع رسانه‌ای
۴	سه‌شنبه ۱۳۹۵/۰۳/۲۵	انتشار دستور العمل خزانه‌داری آمریکا برای تجارت با ایران	روزنامه «وال استریت ژورنال» اعلام کرد وزارت خزانه داری آمریکا به پیروی از توافق هسته‌ای، دستورالعمل‌هایی را منتشر کرد که پاره‌ای از خطرات گریبانگیر شرکت‌هایی را که به دنبال تجارت با ایران هستند، از میان برداشته و آنها را برای تجارت با ایران راهنمایی کرده است. «ساموئل روبن فلد» نویسنده این گزارش به نقل از حقوقدانان مسئول نظارت بر حسن اجرای تحریم‌ها نوشت: این دستورالعمل با عنوان «نیو فاکس» new FAQs هفته گذشته در شبکه آن این وزارتخانه لاین پست شده است.	۱۳	خبرگزاری جمهوری اسلامی
۵	سه‌شنبه ۱۳۹۵/۰۳/۲۵	شکایت ایران از آمریکا به دیوان دادگستری بین‌المللی	رئیس جمهوری اعلام کرد که دولت جمهوری اسلامی ایران به طور رسمی از آمریکا به علت ضبط و دستبرد به حدود دو میلیارد دلار از اموال بانک مرکزی، به دیوان دادگستری بین‌المللی شکایت کرده و خواستار محکومیت اقدام ضد ایرانی واشنگتن و جبران خسارات شده است.	۱۲	ایسنا
۶	چهارشنبه ۱۳۹۵/۰۳/۲۶	هشدار ایران به ۱+۵ درباره نقض برجام	سخنگوی سازمان انرژی اتمی با هشدار صریح به ۱+۵ گفت: شرایط ایران در استفاده از سانتریفیوژهای پیشرفته بسیار خوب است و آمادگی داریم در صورت عمل نکردن طرف مقابل به تعهداتش، با سرعت در شرایطی قرار بگیریم که طرف مقابل حتماً از آن متعجب می‌شود. کمالوندی به طرف مقابل به ویژه آمریکایی‌ها تاکید کرد: فراتر از متن برجام نروید؛ اگر بنا بر پایدار ماندن توافق است ضروری است به آنچه توافق کردیم و در متن برجام آوردیم پایبند بمانیم.	۱۶	الف
۷	جمعه ۱۳۹۵/۰۳/۲۸	سفر کارشناسان ایرانی به آمریکا برای پیگیری ضبط بخشی از دارایی ایران	مدیرکل امور بین‌الملل بانک مرکزی از سفر کارشناسان ایرانی به آمریکا برای مذاکره در خصوص برداشت ۲ میلیارد دلاری از دارایی‌های ایران توسط این کشور خبر داد. یعقوبی که در جریان یک کنفرانس بین‌المللی در سن پترزبورگ سخن می‌گفت همچنین گفت، تهران گروهی از کارشناسان خود را به آمریکا اعزام کرده	۲	خبرگزاری تسنیم

ردیف	تاریخ	رویداد، بهانه یا تحول مهم خبری	توضیحی مختصر دربارهٔ رویداد، بهانه یا تحول مهم خبری	کلید واژه‌ها ^(۱)	منبع رسانه‌ای
			تا درباره موضوع دارایی‌های بلوکه شده ایران توسط واشنگتن مذاکره کنند.		
۸	جمعه ۱۳۹۵/۰۳/۲۸	پاسخ دستیار ارشد اوباما در خصوص اعتبار برجام در دوره بعدی ریاست جمهوری	«بن رودز» معاون مشاور امنیت ملی کاخ سفید و دستیار ارشد باراک اوباما رئیس‌جمهور آمریکا در نشست شورای اتلانتیک در پاسخ به پرسش خبرنگار «فارین پالیسی»: رئیس‌جمهور آینده آمریکا برجام را پاره نخواهد کرد. اگر آمریکا زیر توافق هسته‌ای بزند، شرکای خود در گروه موسوم به ۵+۱ را می‌رنجاند و قطعاً رئیس‌جمهور آینده نمی‌خواهد با چنین وضعی مواجه شود	۶	خبرگزاری فارس
۹	شنبه ۱۳۹۵/۰۳/۲۹	گزارش اوپک از رشد تولید فتی ایران	اوپک در گزارشی اعلام کرد: صادرات نفت خام و میعانات گازی ایران در ماه ژوئن ۲۰۱۶، با ۱۰۰ هزار بشکه افزایش نسبت به ماه قبل، به ۲/۳۱ میلیون بشکه در روز خواهد رسید که بالاترین میزان در چهار سال و نیم گذشته است.	۱۳	خبر آنلاین
۱۰	یکشنبه ۱۳۹۵/۰۳/۳۰	مذاکرات ایران ایر و بوئینگ	«جان درن» تأکید کرد که غول هواپیمایی آمریکا مجوز مذاکره با ایرلاین‌های تأییدشده ایرانی را از دفتری به نام «دفتر کنترل سرمایه‌های خارجی» در وزارت خزانه‌داری اخذ کرده است. به گزارش مشرق، اواخر هفته گذشته خبر انجام برخی مذاکرات و حتی عقد قرارداد میان مقامات کشورمان با غول هواپیمایی آمریکا یعنی بوئینگ در رسانه‌ها منتشر شد و دیری نگذشت که این شرکت هم رسماً مذاکره با ایران را تأیید کرد.	۱۳	مشرق

ب - گاه‌شمار اظهارات شخصیت‌های داخلی دربارهٔ برجام

ردیف	تاریخ	مقام بیان‌کننده	موضوع محوری	اظهارات مطرح شده	منبع رسانه‌ای
۱	دوشنبه ۹۵/۰۳/۲۴	محمد خزاعی، رئیس کل سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران	سرمایه‌گذاری خارجی	بیش از ۳۵ میلیارد دلار توافق با بانک‌های بزرگ جهان پس از اجرایی شدن برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) انجام شده است و حتی دستیابی به ارقامی بیش از نیاز کشور دور از دسترس نیست اما زمانبر است.	دنیای اقتصاد
۲	سه شنبه ۹۵/۰۳/۲۵	رهبر معظم انقلاب، در دیدار رضائی با سران سه قوه، مسئولان و کارگزاران نظام	برجام	اگر طرف مقابل نقض کند که حالا همین‌طور این کسانی که نامزد ریاست جمهوری آمریکایند، مدام دارند تهدید میکنند که ما می‌آییم پاره میکنیم، نقض میکنیم، اینها اگر پاره کردند، ما آتش میزنیم، برجام موافقانی دارد و مخالفانی؛ ... هم موافقان و هم مخالفان، هر دو در بیان نظرات خودشان مبالغه میکنند؛ اغراق‌گویی میکنند، برجام یک نقاط مثبتی دارد، یک نقاط منفی‌ای دارد؛ یک محسناتی دارد، یک معایبی دارد؛ محسناتش همان چیزهایی است که ما را وادار کرد و ترغیب کرد که به این مذاکرات رو بیاوریم، معایب همان چیزی است که همیشه از آن بیمناک بودیم و تکرار میکردیم و میگفتیم: آقا، اینها بدعهدند، بدذاتند، دبه‌دربیار هستند، زیر قولشان میزنند، عمل نمی‌کنند.	پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای
۳	سه شنبه ۹۵/۰۳/۲۵	محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه در یک کنفرانس خبری در نروژ	تعهدات برجامی واشنگتن	آمریکا باید پس از لغو تحریم‌ها، اقدامات بیشتری را برای تشویق بانک‌ها در همکاری با ایران انجام دهد. در خصوص بانک‌ها، من معتقدم این مسئله برای هر کسی مهم است که درک کند یک توافقنامه پایدار و باثبات خواهد بود اگر همه احساس کنند از این توافقنامه بهره‌مند می‌شوند. اجرای توافقنامه باید یک اجرای برد - برد باشد تا هر کسی احساس سود بردن از آن را داشته باشد.	خبرگزاری تسنیم
۴	سه شنبه ۹۵/۰۳/۲۵	حسن روحانی، رئیس جمهوری	ضبط دو میلیارد دارایی ایران از سوی واشنگتن	دولت جمهوری اسلامی ایران به طور رسمی از آمریکا به علت ضبط و دستبرد به حدود دو میلیارد دلار از اموال بانک مرکزی، به دیوان دادگستری بین‌المللی شکایت کرده و خواستار محکومیت اقدام ضد ایرانی واشنگتن و جبران خسارات شده است.	ایسنا
۵	چهارشنبه ۹۵/۰۳/۲۶	بهروز کمالوندی، سخنگوی سازمان انرژی اتمی	توان صنعت هسته‌ای ایران	شرایط ایران در استفاده از سانتریفیوژهای پیشرفته بسیار خوب است و آمادگی داریم در صورت عمل نکردن طرف مقابل به تعهداتش، با سرعت در شرایطی قرار بگیریم که طرف مقابل حتماً از آن متعجب می‌شود. (خطاب به آمریکایی‌ها) فراتر از متن برجام نروید.	خبرگزاری صدا و سیما

ج - گاهشمار اظهارات و ادعاهای مطرح شده از سوی مقامات گروه ۱+۵ و آژانس بین‌المللی اتمی (درباره برجام)

ردیف	تاریخ	مقام بیان‌کننده	موضوع محوری	ادعا یا اظهارات مطرح شده	منبع رسانه‌ای
۱	پنجشنبه ۹۵/۰۳/۲۷	جان کربی؛ سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا	معامله ایران ایر و بوئینگ	فروش بوئینگ به ایران مجاز است، توافق هسته‌ای با ایران اجازه فروش هواپیماهای تجاری به این کشور را می‌دهد. توافق هسته‌ای با ایران شامل بیانیه‌ای است که اجازه کسب مجوز مورد به مورد از سوی افراد و نهادهایی که خواستار صدور مجوز، فروش و یا انتقال هواپیمای مسافربری تجاری صرفاً به منظور هوانوردی مسافربری تجاری هستند را به آنها می‌دهد.	خبرگزاری جمهوری اسلامی
۲	جمعه ۱۳۹۵/۰۳/۲۸	بن رودز؛ دستیار ارشد اوباما	اعتبار برجام	«بن رودز» معاون مشاور امنیت ملی کاخ سفید و دستیار ارشد باراک اوباما رئیس‌جمهور آمریکا در نشست شورای آتلانتیک در پاسخ به پرسش خبرنگار «فارین پالیسی»: رئیس‌جمهور آینده آمریکا برجام را پاره نخواهد کرد. اگر آمریکا زیر توافق هسته‌ای بزند، شرکای خود در گروه موسوم به ۱+۵ را می‌رنجاند و قطعاً رئیس‌جمهور آینده نمی‌خواهد با چنین وضعی مواجه شود	خبرگزاری فارس
۳	پنجشنبه ۹۵/۰۳/۲۷	جان کری؛ وزیر امور خارجه آمریکا	تعهد آمریکا به برجام	باید حسن‌نیت خود را در اجرای برجام نشان دهیم. در حقیقت، من شخصاً از الزامات مطلق رفع تحریم‌ها فراتر رفته و به‌صورت شخصی با بانک‌ها، اصحاب کسب و کار و دیگران که طبعاً پس از چندین سال تحریم‌ها برای اقدام بدون اطلاع کامل از آنچه مجاز هستند و آنچه نیستند، بی‌میل هستند، وارد تعامل شده‌ام.	خبرگزاری تسنیم
۴	پنجشنبه ۹۵/۰۳/۲۷	جان زارات؛ مشاور امنیت ملی و وزارت خزانهداری آمریکا در نشست کمیته بانکداری سنا	مانع تراشی آمریکا در بخش اقتصادی برجام	مادامی که ایران به رفتارهای منطقه‌ای خود ادامه می‌دهد اجازه نمی‌دهیم تا به اقتصاد جهانی باز گردد. ریسک‌های واقعی برای فعالان اقتصادی بین‌المللی در تعامل با ایران وجود دارد که از ماهیت ساختار حکومت ایران و کنترل آن بر اقتصاد و تحرکات تهدید کننده آن و همچنین تحریم‌های باقیمانده ایران منشا می‌گیرد. آمریکا بانکهای ایران را بخاطر تامین مالی برنامه هسته‌ای، تامین مالی تروریسم، ضعف در کنترل‌های ضد پولشویی و همچنین ماهیت حکومت ایران تحریم کرد. اکنون هم تحریم‌ها ادامه دارد و	الف

منبع رسانه‌ای	ادعا یا اظهارات مطرح شده	موضوع محوری	مقام بیان کننده	تاریخ	ردیف
	دسترسی به حساب بانکی، خط اعتباری و روابط کارگزاری برای ایران وجود ندارد.				
دنیای اقتصاد	آژانس عالی متصدی اجرای تحریم‌ها در آمریکا تعداد کارکنان مربوط به اجرای برجام را افزایش داده است تا فرآیند رسیدگی به درخواست‌های کسب‌وکارها برای همکاری با ایران تسریع شود.	ساز و کار بخش اقتصادی برجام	جان اسمیت؛ مدیر دفتر کنترل دارایی‌های خارجی وزارت خارجه آمریکا (اوفک)	جمعه ۹۵/۰۳/۲۸	۵
خبرگزاری مهر	ایران تهدید هسته‌ای نیست.. هر بار آمریکا بر سر استقرار سیستم دفاع موشکی مورد انتقاد واقع شد سعی داشت تا توجه همه را به سمت ایران معطوف کند. برنامه هسته‌ای ایران به هیچ وجه تهدید آمیز نیست.	سوء استفاده آمریکا از دستاوردهای هسته‌ای ایران برای مرعوب کردن رقیب	ولادیمیر پوتین؛ رئیس جمهوری روسیه	شنبه ۹۵/۰۳/۲۹	۶

د - رصد روند اجرایی برجام از منظر الزامات نه گانه رهبر معظم انقلاب

فرایند اجرایی	واکنش‌های خارجی	واکنش‌های داخلی	الزامات نه گانه رهبر انقلاب	ردیف
		<p>این مواد (آب سنگین) در حالی به عمان منتقل شد که آمریکایی‌ها وعده داده بودند آن را به قیمت بین‌المللی از ایران خریداری خواهند کرد. با این حال دولت ایران این بار به روشنی دریافت که به دلیل تحریم دلاری که علیرغم تصور تیم مذاکره‌کننده هیچگاه لغو نشده و احتمالاً نخواهد شد، امکان دریافت پول از آمریکایی‌ها وجود نخواهد داشت. خاصه آنکه این موضوعات در همان ایامی پیگیری می‌شد که آمریکایی‌ها نه تنها مانع ورود هرگونه دلار به ایران می‌شدند، بلکه مبلغ ۲ میلیارد دلار معادل ۷ تریلیون تومان! از دارایی‌های مسدود شده ایران را نیز به اتهامات عجیب و غریب به سود خود مصادره کردند! ..</p>	<p>رابعاً: اقدام در مورد نوسازی کارخانه‌ی اراک با حفظ هویت سنگین آن، تنها در صورتی آغاز خواهد شد که قرارداد قطعی و مطمئن درباره‌ی طرح جایگزین و تضمین کافی برای اجرای آن منعقد شده باشد.</p> <p>خامساً: معامله‌ی اورانیوم غنی‌شده‌ی موجود در برابر یک زرد با دولت خارجی در صورتی آغاز خواهد شد که قرارداد مطمئن در این باره همراه با تضمین کافی منعقد شده باشد.</p> <p>معامله و تبادل مزبور، باید بتدریج و در دفعات متعدد باشد.</p> <p>(چهارشنبه ۹۴/۷/۲۹ پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای)</p>	۱

فرایند اجرایی	واکنش‌های خارجی	واکنش‌های داخلی	الزامات نه‌گانه رهبر انقلاب	ردیف
	<p>جان زارات، مشاور امنیت ملی و وزارت خزانهداری آمریکا در نشست کمیته بانکداری سنا : مادامی که ایران به رفتارهای منطقه‌ای خود ادامه می‌دهد اجازه نمی‌دهیم تا به اقتصاد جهانی باز گردد.. آمریکا بانکهای ایران را بخاطر تامین مالی برنامه هسته‌ای، تامین مالی تروریسم، ضعف در کنترل‌های ضد پولشویی و همچنین ماهیت حکومت ایران تحریم کرد. اکنون هم تحریمها ادامه دارد و دسترسی به حساب بانکی، خط اعتباری و روابط کارگزاری برای ایران وجود ندارد.(الف پنجشنبه ۹۵/۰۳/۲۷)</p>	<hr/>	<p>اولاً: از آنجا که پذیرش مذاکرات از سوی ایران اساساً با هدف لغو تحریمهای ظالمانه‌ی اقتصادی و مالی صورت گرفته است و اجرائی شدن آن در برجام به بعد از اقدامهای ایران موکول گردیده، لازم است تضمین‌های قوی و کافی برای جلوگیری از تخلف طرفهای مقابل، تدارک شود.. هرگونه اظهاری مبنی بر این که ساختار تحریم‌ها باقی خواهد ماند، به منزله‌ی نقض برجام است.</p> <p>ثانیاً: در سراسر دوره هشت‌ساله، وضع هرگونه تحریم در هر سطح و به هر بهانه‌ای (از جمله بهانه‌های تکراری و خودساخته‌ی تروریسم و حقوق بشر) توسط هر یک از کشورهای طرف مذاکرات، نقض برجام محسوب خواهد شد و دولت موظف است طبق بند ۳ مصوبه‌ی مجلس، اقدامهای لازم را انجام دهد و فعالیتهای برجام را متوقف کند. (چهارشنبه ۹۴/۷/۲۹ پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای)</p>	۲

ردیف	محور یا موضوع	حوزه موضوعی	مستند	منبع و تاریخ
۱	برجام موانع سرمایه‌گذاری خارجی را رفع کرده	سرمایه‌گذاری خارجی	محمد خزاعی، رئیس کل سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران گفت: بیش از ۳۵ میلیارد دلار توافق با بانک‌های بزرگ جهان پس از اجرایی شدن برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) انجام شده است و حتی دستیابی به ارقامی بیش از نیاز کشور دور از دسترس نیست اما زمانبر است.	دنیای اقتصاد، دوشنبه ۹۵/۰۳/۲۴
۲	برجام تعاملات اقتصادی بین‌المللی ایران را متحول کرد	تعاملات اقتصادی با سایر کشورها	طبق اعلام رئیس سازمان توسعه تجارت «سال گذشته ۶۴ هیات تجاری متشکل از ۸۳۷ نفر از ۲۸ کشور دنیا وارد کشورمان شدند که این میزان نسبت به سال ۹۳ افزایش ۳ برابری را نشان می‌دهد و این مسئله نشان از اشتیاق کشورهای جهان برای برقراری روابط تجاری با ایران است.» برخی رسانه‌ها نیز با توجه به شدت گرفتن ورود هیات‌های تجاری به ایران از ابتدای سال ۱۳۹۵، از آغاز موج دوم آمد و رفته‌ای تجاری از ابتدای امسال خبر داده‌اند.	الف، چهارشنبه ۹۵/۰۳/۲۶
۳	برجام ناوگان هوایی ایران را نوسازی می‌کند	معامله ایران ایر و بوئینگ	جان کربی، سخنگوی امور خارجه آمریکا: فروش بوئینگ به ایران مجاز است، توافق هسته‌ای با ایران اجازه فروش هواپیماهای تجاری به این کشور را می‌دهد. توافق هسته‌ای با ایران شامل بیانیه‌ای است که اجازه کسب مجوز مورد به مورد از سوی افراد و نهادهایی که خواستار صدور مجوز، فروش و یا انتقال هواپیمای مسافربری تجاری صرفاً به منظور هوانوردی مسافربری تجاری هستند را به آنها می‌دهد.	خبرگزاری جمهوری اسلامی، چهارشنبه ۹۵/۰۳/۲۶

منبع و تاریخ	مستند	حوزه موضوعی	محور یا موضوع	ردیف
خبرگزاری فارس، پنجشنبه ۹۵/۰۳/۲۷	«موشه یعلون» وزیر جنگ سابق رژیم صهیونیستی: به دلیل محدود شدن برنامه هسته‌ای ایران در چارچوب توافق هسته‌ای، دیگر تهدیدی وجودی برای اسرائیل نیست. برنامه هسته‌ای ایران به دلیل اینکه تحت مفاد توافق هسته‌ای منجمد شده است، فعلا تهدیدی برای این رژیم محسوب نمی‌شود. برنامه هسته‌ای ایران تا پایان مدت برنامه جامع اقدام مشترک، محدود شده و اسرائیل وقت دارد تا خود را برای اتفاقات آینده آماده کند.	محدودیت‌های اعمال شده بر صنعت هسته‌ای ایران	برجام قدرت ایران را به شدت محدود کرده	۴
خبر آنلاین، شنبه ۹۵/۰۳/۲۹	اوپک در گزارشی اعلام کرد: صادرات نفت خام و میعانات گازی ایران در ماه ژوئن ۲۰۱۶، با ۱۰۰ هزار بشکه افزایش نسبت به ماه قبل، به ۲/۳۱ میلیون بشکه در روز خواهد رسید که بالاترین میزان در چهار سال و نیم گذشته است.	نفت و انرژی	برجام رونق را به صنعت نفت ایران برگرداند	۵

تحلیل و جمع‌بندی مهم‌ترین اظهارات و اقدامات مقامات جمهوری اسلامی ایران، آمریکا، اروپا و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی پس از برجام؛ «بیانات رضانی رهبر معظم انقلاب در خصوص برجام در دیدار با مسئولان نظام، دیدار و گفتگوی ظریف و موگرینی و معاونانشان، انتشار دستور العمل خزانه‌داری آمریکا برای تجارت با ایران، شکایت ایران از آمریکا به دادگستری بین‌المللی، هشدار ایران به ۱+۵ درباره نقض برجام، پاسخ دستیار ارشد اوباما به اظهارات یکی از نامزدهای انتخابات آمریکا و مذاکرات ایران ایر و بوئینگ درباره خرید هواپیما» از جمله مهم‌ترین موضوعاتی هستند که در بازه زمانی ۹۵/۰۳/۲۴ تا ۹۵/۰۳/۳۰ در خصوص برجام رسانه‌ای شدند.

۱- «مذاکرات شرکت بوئینگ و ایران ایر در خصوص خرید هواپیما» مهم‌ترین خبر برجانی اقتصادی این هفته بود. این خبر به خودی خود و فی ذاته حائز اهمیت زیادی است ولی آنچه که اهمیت این خبر را دوچندان کرده تغییرات روی داده در این خصوص است. در تایید این مدعی کافی است جریان خبری در این خصوص را در ظرف چند ماه اخیر بررسی کنیم. خط خبری یاد شده تا چند هفته اخیر این گونه بود که شرکت‌های اروپایی از بخت بهتر و شانس بیشتری برای بازگشت به بازار ایران برخوردار بودند و در مقابل سایر شرکت‌ها از جمله آمریکایی‌ها در این زمینه به علت درگیر بودن با مشکلات فراوان ناامید از راهیابی به بازار ایران بودند. بر این اساس شرکت ایرباس در مقایسه با بوئینگ از شانس بیشتری برخوردار بوده به گونه‌ای که با مسئولین ایران ایر عقد قرار داد خرید ۱۱۸ فروند هواپیما تهید شد ولی از دو هفته پیش به این طرف خط خبری موضوع یاد شده کم‌کم دچار تغییر شد. به گونه‌ای که «جان لیهی» مدیر فروش ایرباس با اشاره به نگرانی بانک از تامین اعتبار قراردادهای این شرکت و ایران گفت: بانک‌ها می‌ترسند خرید ۱۱۸ هواپیمای ایران را تأمین مالی کنند و اگر ایران فکری برای بندهای مالی قرارداد خود نکند، فروش هواپیما لغو خواهد شد. (الف جمعه ۹۵/۰۳/۱۴) از هفته پیش نیز شرکت هواپیمایی بوئینگ با وجود تمام مشکلات و سنگ اندازی‌های آمریکا خبر از مذاکره با مقامات ایران ایر و پس از آن بررسی مجوز فروش هواپیما به ایران خبر داد. پس از آن ظرف چند روز گذشته این شرکت با کمال ناباوری از دستیابی به توافق نهایی با ایران ایر خبر داد. به گزارش خبرگزاری‌ها «جان درن» سخنگوی بوئینگ تأکید کرد که غول هواپیمایی آمریکا مجوز مذاکره با ایرلاین‌های تأییدشده ایرانی را از دفتری به نام «دفتر کنترل سرمایه‌های خارجی» در وزارت خزانه‌داری اخذ کرده است. (مشرق یکشنبه ۹۵/۰۳/۳۰) این در حالی است که جان کربی سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا در این خصوص پیشتر گفته بود: فروش بوئینگ به ایران مجاز است، توافق هسته‌ای با ایران اجازه فروش هواپیماهای تجاری به این کشور را می‌دهد. توافق هسته‌ای با ایران شامل بیانیه‌ای است که اجازه کسب مجوز مورد به مورد از سوی افراد و نهادهایی که خواستار صدور مجوز، فروش و یا انتقال هواپیمای مسافربری تجاری صرفاً به منظور هوانوردی مسافربری تجاری هستند را به آنها می‌دهد. (خبرگزاری جمهوری اسلامی پنجشنبه ۹۵/۰۳/۲۷)

اما این تغییرات ناگهانی و پیش افتادن بوئینگ بر ایرباس این شبهه را به اذهان متبادر می کند که چه بسا دولت آمریکا شرکتها و فعالان اقتصادی اروپایی را درگیر کاغذ بازی و ساختار تحریم ها کرده تا از این شلوغی و هرج و مرج برای دور زدن رقیب و رسیدن به بازار سراسر سود ایران بهره برد؟!^۱

نکته مهم دیگر در این خصوص این که در صورت اجرایی شدن قرار داد یادشده می توان انتظار داشت که سایر شرکت ها و حتی بانکها نیز با جدیت وارد معامله با ایران شوند و این یعنی شکاف جدی در ساختار تحریمها و آغاز افول قدرت تحریمی آمریکا!

۲- اما مهم ترین خبر برجای این هفته بلکه یکی از مهمترین خبرهای برجای پس از برجام مربوط می شود به بیانات رضوانی رهبر معظم انقلاب در خصوص برجام و رفتار برجای آمریکا در این مدت. بر این اساس پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار معظم له اعلام کرد: رهبر معظم انقلاب در دیدار سران سه قوه، مسئولان و کارگزاران نظام، مدیران ارشد دستگاه های مختلف: اگر طرف مقابل نقض کند که حالا همین طور این کسانی که نامزد ریاست جمهوری آمریکایند، مدام دارند تهدید میکنند که ما می آییم پاره میکنیم، نقض میکنیم، اینها اگر پاره کردند، ما آتش میزنیم، برجام موافقانی دارد و مخالفانی؛ ... هم موافقان و هم مخالفان، هر دو در بیان نظرات خودشان مبالغه میکنند؛ اغراق گویی میکنند؛ هم موافقانی که از برجام تمجید میکنند سخنانشان اغراق گونه است، هم مخالفانی که انتقاد میکنند مبالغه میکنند و گاهی اغراق میکنند. به نظر من هیچ کدام جا ندارد، برجام یک نقاط مثبتی دارد، یک نقاط منفی ای دارد؛ یک محسناتی دارد، یک معایبی دارد؛ محسناتش همان چیزهایی است که ما را وادار کرد و ترغیب کرد که به این مذاکرات رو بیاوریم؛ .. معایب چیست؟ معایب همان چیزی است که همیشه از آن بیمناک بودیم و تکرار میکردیم و می گفتیم: آقا، اینها بدعهدند، بدذاتند، دبه دربیار هستند، زیر قولشان میزنند، عمل نمی کنند؛ (پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت الله العظمی سیدعلی خامنه ای مدظله العالی سه شنبه ۹۵/۰۳/۲۵).. با ملاحظه بیانات رهبر معظم انقلاب آنچه کاملا واضح است صلابت و تیزبینی معظم له که در این دیدار و بیانات موج می زند. اما با مطالعه خبرهای حوزه برجای در روزهای آینده کاملا مشخص است که این بیانات واکنش هایی از سوی مقامات واشنگتن داشته که برخی از آن ها بدین قرار است:

۱ - پشت پرده مجوز ویژه به بوئینگ و حذف ایرباس؛ کاخ سفید برای عقب راندن رقبای کمپانی های آمریکایی در همکاری با ایران از ابزار تهدید به جریمه های مالی استفاده می کند در واقع اروپایی ها را می ترساند تا جاده برای شرکت های آمریکایی باز شود. خرید هواپیما از کمپانی های بزرگ بین المللی طی روزهای اخیر برای چندمین بار از زمان اجرای برجام تا کنون در کانون توجه قرار گرفته است. این توجه ناشی از تغییری است که به نظر می رسد در شرکا یا به عبارت بهتر فروشندگان هواپیما به ایران اتفاق خواهد افتاد. نشانه های این تغییر با انتشار اخباری مبنی بر نهایی شدن مذاکرات میان کمپانی آمریکایی بوئینگ و ایران بیشتر آشکار شد؛ شرکت بوئینگ در بیانیه ای اعلام کرده است " پس از آنکه برای مذاکره با ایران درخصوص ارزیابی نیازهای این کشور به خرید هواپیما از دولت آمریکا مجوز گرفت، این مذاکرات با طرف ایرانی نهایی و احتمالا به خرید تعدادی از محصولات این شرکت منتهی خواهد شد " بنا بر آنچه بوئینگ اعلام کرده و از طرف مسئولان ایرانی نیز تأیید شده در واقع دولت آمریکا به شرکت بوئینگ مجوز داده است " نیازهای ایرلاین های ایرانی مورد تأیید دولت آمریکا به هواپیماهای مسافربری " را ارزیابی کند. اگر چه در این مجوز همچنان قید "مورد تأیید دولت آمریکا" وجود دارد ولی در هر حال اعطای این مجوز کمک بسیار بزرگی به بوئینگ برای پیشی گرفتن از رقبای به خصوص ایرباس است. (خبرآنلاین جمعه ۹۵/۰۳/۲۹)

- «بن رودز» معاون مشاور امنیت ملی کاخ سفید و دستیار ارشد باراک اوباما رئیس‌جمهور آمریکا در نشست شورای آتلانتیک در پاسخ به پرسش خبرنگار «فارین پالیسی»: رئیس‌جمهور آینده آمریکا برجام را پاره نخواهد کرد.. اگر آمریکا زیر توافق هسته‌ای بزند، شرکای خود در گروه موسوم به ۵+۱ را می‌رنجانند و قطعاً رئیس‌جمهور آینده نمی‌خواهد با چنین وضعی مواجه شود. (خبرگزاری فارس ۱۳۹۵/۰۳/۲۸)

- «جان کری» وزیر امور خارجه آمریکا بعد از دیدار با محمدجواد ظریف، وزیر خارجه ایران در اسلو تاکید کرد که ایالات‌متحده باید «تلاش» بیشتری انجام دهد تا «حسن نیت» خود را به ایران نشان دهد. (دنیای اقتصاد ۱۳۹۵/۰۳/۲۹)

- «جان اسمیت» مدیر دفتر کنترل دارایی‌های خارجی وزارت خارجه آمریکا (اوفک): آژانس عالی متصدی اجرای تحریم‌ها در آمریکا تعداد کارکنان مربوط به اجرای برجام را افزایش داده است تا فرآیند رسیدگی به درخواست‌های کسب‌وکارها برای همکاری با ایران تسریع شود. (دنیای اقتصاد ۱۳۹۵/۰۳/۲۹)

همانطور که در بالا ملاحظه می‌شود نهیب برجامی رهبر معظم انقلاب برکاتی چند داشت اول این که خود مقامات کاخ سفید تهدید برخی نامزدهای ریاست جمهوری آمریکا را بی اعتبار و نادرست خواندند. در ثانی وزیر امور خارجه آمریکا با اذعان به برخی رفتارهای مشکل ساز آمریکا از ضرورت اصلاح آن‌ها سخن راندند. و ثالثاً وزارت خزانه‌داری آمریکا از اجرای برخی اقدامات برای تسریع بخش اقتصادی برجام خبر داده که همگی نمونه‌ای از این برکات این نهیب برجامی است.^۱

۱- برای اطلاع بیشتر مراجعه شود به برکات یک نهیب برجامی؛ در خصوص بیانات رضانی رهبر معظم انقلاب